

Szakmai beszámoló

az NKA Ismeretterjesztés és Környezetkultúra Kollégiuma által támogatott

Könyvtári találkozások 2024/2025 – Bács-Kiskun vármegyei ismeretterjesztő programok

Pályázati azonosító: 504108/13961

Ebben a pályázati ciklusban (2024. szeptember és 2025. június közötti időszakban) a Katona József Könyvtár diák- és felnőtt olvasóinak, látogatóinak ismeretterjesztő és egyben az olvasást is népszerűsítő **előadásokat** szerveztünk. A többéves hagyományra visszatekintő „*Nem középszerűség fokon...*” sorozatunk keretében 7 előadást valósítottunk meg Kecskeméten, a Katona József Könyvtárban. A programokon a részvétel mindenki számára nyitott és ingyenes volt. Az előadások tematikája változatos képet mutatott az irodalomtól a gasztronómián, a színházművészetén, festészetén át egészen a könyvtármarketingig, ezáltal széles közönségigénynek tudtunk eleget tenni, melyhez meghívott előadóink személye is hozzájárult. Bár valamennyi programunkat „élő közönség” előtt valósítottuk meg, a korábban kialakult jó gyakorlatot követve (az előadók hozzájárulásával) ezekről rendre felvételt is készítettünk, amiket később YouTube-csatornánkon osztunk meg követőinkkel.

A programsorozat időrendi áttekintése

Dátum	Programok	Célközönség	Létszám
2025. március 10.	A spontaneitáson nagyon sokat kell dolgozni Előadó: Petró Leonárd, a Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár (DEENK) mb. közönségkapcsolati főigazgató-helyettese	Felnőtt közönség	95 fő
2025. április 9.	Jókai humora Előadó: László Ferenc történész	Felnőtt közönség	52 fő online 699 ¹
2025. június 11.	Nemzeti eledeleink Jókai Mór nyomán Előadó: Ács Imre ny. mesterpedagógus, Hegedűs Zoltán Jászai Mari-díjas színművész	Felnőtt közönség	30 fő online 45 ²
2025. június 13.	Jókai és a nők – könyvbemutató Előadó: Szécsi Noémi író	Felnőtt közönség	32 fő
2025. június 14.	Forradalom a színpadon – könyvbemutató Vendégünk: Dr. Pandur Petra színháztörténész Beszélgetőtárs: Kriskó János kulturális szakújságíró	Felnőtt közönség	26 fő
2025. június 20.	50 éves a Kiskunsági Nemzeti Park Előadó: Schneider Viktor, a Kiskunsági Nemzeti Park kommunikációs referense	Középiskolás és felnőtt közönség	41 fő
2025. június 21.	Szemelvények Jókai korának festészetéből Előadó: ifj. Gyergyádesz László Móra Ferenc-díjas művészettörténész, a Kecskeméti Katona József Múzeum képzőművészeti osztályvezetője	Felnőtt közönség	30 fő
Összes	7 előadás		306 fő
	<u>2 online elérhető előadás</u>	<u>Videós csatornákon</u>	<u>744 kattintás</u>

Az élő előadásokat átlagosan 44-en látogatták. A videókra való kattintások átlagát meghatározni nem lehet, tekintettel arra, hogy azok majdnem közel fele még szerkesztésre, feltöltésre és az előadók jóváhagyására vár.

¹ Utolsó megtekintés: 2025. július 9.

² Utolsó megtekintés: 2025. július 9.

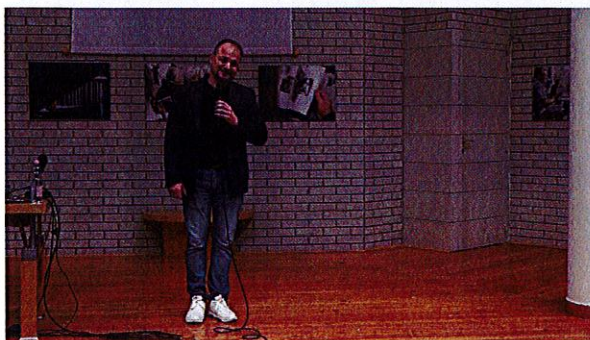
Programjaink tartalmi leírása

A spontaneitáson nagyon sokat kell dolgozni

Előadó: Petró Leonárd, a Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár (DEENK) mb. közönségkapcsolati főigazgató-helyettese

Telt ház, főként könyvtárosokból álló közönség előtt tartott másfél órás előadást a könyvtármarketing XXI. századi szerepéről Petró Leonárd, a Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár megbízott közönségkapcsolati főigazgató-helyettese. A szakértő hangsúlyozta, a DEENK az elsők közt hozott létre külön osztályt a kommunikáció és a marketing területek szervezeti szintű erősítésére, melynek jelentősége a felgyorsult, digitális világban egyre nagyobb, hiszen egy könyvtárnak is tudnia kell láttatni az általa végzett hasznos társadalmi tevékenységet. Fontos szempontként hangzott el, hogy egy intézménynek nem valamivel szemben, hanem valami mellett kell definiálnia magát, ami már bevált, működőképes, legyen szó például az internet világáról vagy a legnépszerűbb keresőmotorokról. Noha a könyvtár profiljának nem része a kereskedelmi célú tevékenység, szolgáltatóként ugyanúgy a piaci marketing szabályai határozzák meg működésének alapköveit. Ebben nyújt segítséget az Edmund Jerome McCarthy nevéhez fűződő 4P (termék, ár, hely, promóció) modell, mely, lévén szolgáltató szektorról beszélünk, további három ponttal (emberi és környezeti tényező, folyamatok) kibővülve világít rá a felhasználók szempontjából fontos területekre. Ezen sarokpontok mentén halad maga a marketing ciklus soha véget nem érő folyamata, ahol a célkitűzést, a kutatást és a végrehajtást minden esetben egy mérésnek és egy értékelésnek kell követnie, hogy ezek alapján elindulhassanak az intézmény egészét vagy részegységét érintő változtatás.

Petró Leonárd hasznos tanácsként fogalmazta meg azokat az aranyszabályokat, melyek mind-mind támogathatják egy könyvtár marketingtörekvéseit. Ezek közül néhány: a jobb érthetőség érdekében olykor csökkenteni kell a szakmai akkurátusságot, például a használt szakszavak szintjén. Ugyanígy megszívlelendő a közérthető fogalmazás (szóban és írásban egyaránt), az értékek közvetítése, az eredményesség mérése, a social media felületek használata, illetőleg, hogy minél jobban próbáljuk megismerni a felhasználók igényeit, melyek alapján fejleszthetők a szolgáltatások és formálható az intézményről kialakított pozitív kép.

Jókai humora

Előadó: László Ferenc történész

Jókai Mór akadémiai székfoglalójából vett idézettel kezdte előadását László Ferenc április 9-én, a Katona József Könyvtárban. Az íróról elsőként talán nem a humor jut eszünkbe, pedig komoly érdemei voltak e műfajban is.

Jókai legismertebb és leghosszabb életű élclapja az *Üstökös* volt, azonban ennek sikerét megelőzte egy korábbi humorisztikus folyóirata, *A Nagy Tükör*. Az 1860-as években született, a politikai közéletéről szóló satirikus költeményeit és „leveleit” Jókai Kakas Márton írói álnéven publikálta.

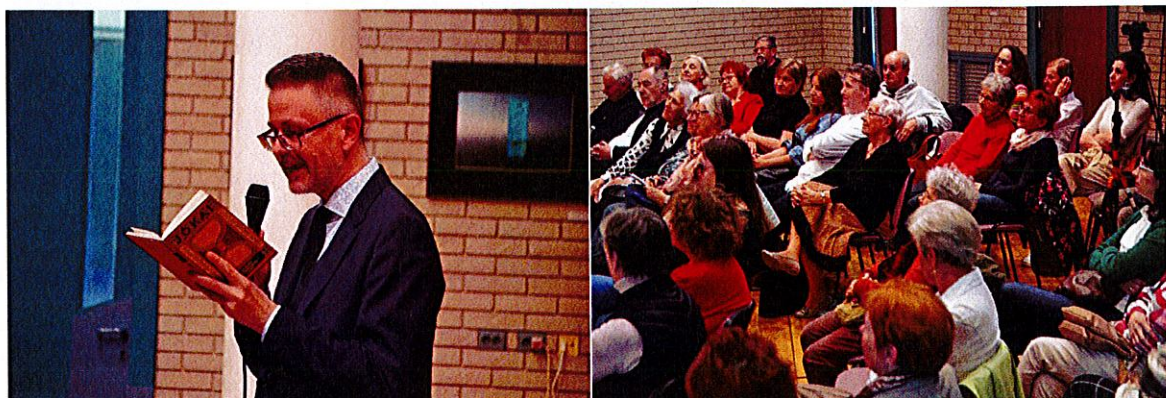
Humoros alakjai – Tallérossy Zebulon és Mindenváró Ádám – nemcsak az élclapokban szerepeltek, hanem megjelentek *A kőszívű ember fiai* lapjain is. A nagy történelmi regényben Jókai egyebek mellett azért emelte be ezeket a figurákat, hogy a kisemberek problémái és céljai is hangot kapjanak.

A Tisza Kálmán vezette balközép párt kampányfőnökeként Szózat-paródiát írt, amelyben a Deák Ferenc vezette ellenzéken gúnyolódott. A válasz sem késett sokáig: a *Borsszem Jankó* 1871. március 12-i száma Parókai Jókai Mór címmel közölte Jankó János pompás karikatúráját abból az alkalomból, hogy az író-politikus először viselt parókát. (Hozzá kell tenni, hogy Jókai csak idényjelleggel, télen viselt póthaját.)

1848 végén Jókai az *Életképekben* *Báró Jellasics* címmel négyrészes hőskölteményt tett közzé, amelyben a „vízfejű” Habsburgokon gúnyolódott. Később azonban, a Habsburg családdhoz fűződő barátsága és politikai pozíciói miatt e művétől inkább elhatárolódott.

Bár írásaiban gyakran ironizált a pátoszos magyarkodáson, magyarsága és nemzettudata megkérdőjelezhetetlen. Feszty Árpád apósa, Jókai Mór javaslatára választotta A magyarok bejövetele témáját monumentális körképéhez.

László Ferenc előadása révén Jókai egy új arcát ismerhettük meg – egy olyan íróét, aki jóval több a róla kialakult közhelyes megállapításoknál.

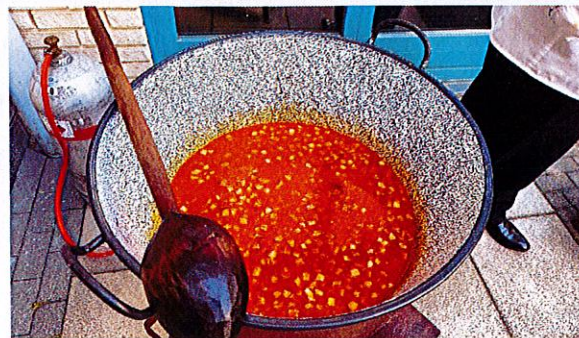
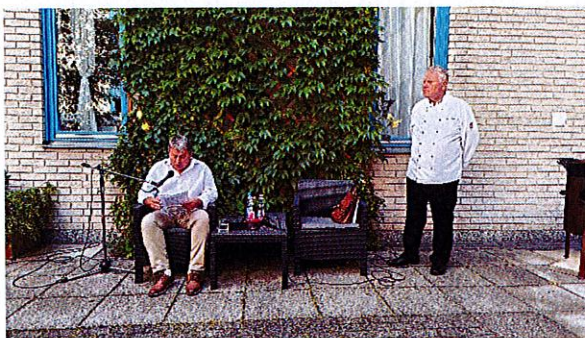

Nemzeti elegeink Jókai Mór nyomán

Előadó: Ács Imre ny. mesterpedagógus, Hegedűs Zoltán Jászai Mari-díjas színművész

„Nemcsak abban áll a magyar szakácsművészetnek a titka, hogy egyes ételeket milyen ízlésesen tud előállítani, hanem hogyan tálalja föl egymás után úgy, hogy az elköltött étel valósággal kívánja az utána következőt, s mikor már az ember azt hiszi, hogy egészen jóllakott, akkor hoznak megint valamit, amire azt kell mondani, hogy »de már ebből eszünk!«” – ezzel a felütéssel vette kezdetét június 11-én a kulináris élvezetekkel egybekötött irodalmi estünk a könyvtár Zöld udvarán. Nemzeti elegeink Jókai Mór nyomán címmel Ács Imre nyugalmazott mesterpedagógus beszélt egykor élt költőfejedelmünk és a kor kedvelt ételeiről, míg Hegedűs Zoltán, a Kecskeméti Katona József Nemzeti Színház Jászai Mari-díjas színművésze Jókai-szövegek felolvasásával tette színesebbé a programot, mely a 96. Ünnepi Könyvhét rendezvényeinek sorát gazdagította.

A rendszeres Jókai-olvasók számára biztosan feltűnt, milyen gyakran és mennyire részletesen ír regényeiben írófejedelmünk a gasztronómiai örömről. Az általa jegyzett 120-125 műben közel 300-féle étel és gasztronómiai esemény tűnik fel: *A mi lengyelünkben* ürgepörköltet, a *Szabadság a hó alatt*ban lúdgége levest, *A cigánybáró*ban krampampulit, a *Rab Ráby*ban puliszkát készítenek, a *Fráter György*ből pedig gyakorlatilag meg lehet tanulni a füstölt sajt készítését. Vendégünk, Ács Imre úgy fogalmazott, Jókai a nemzeti gasztronómia menedzsere volt, melynek dicsérését élete végéig személyes missziójának tekintette. Noha Jókai Mór nem volt kifejezetten nagy étkű ember, jó étvágygal, ingyenként fogyasztotta kedvelt ételeit, többek között a disznókörömmel készült bablevest, a vöröskáposztával tálalt rucát, a kapros-túrós lepényt és a töpörtyűs pogácsát. Noha a teljes palettát nem, de az író nevével fémjelzett levest az esemény végén meg is kóstolhatták a vendégek, akik az irodalmat követően örömmel feledkeztek bele a gasztronómia örömeibe.

Jókai és a nők – könyvbemutató

Előadó: Szécsi Noémi író

A 96. Ünnepi Könyvhét pénteki napján, délután 5 órakor Szécsi Noémi író volt könyvtárunk vendége, aki a bicentenárium évében debütáló, *Jókai és a nők* című regényéről beszélt közönségének. Vendégünk előadásának elején hangsúlyozta, milyen változatos és színes nőalakok jelennek meg a magyar írófejedelem regényeiben, melyek közül nem egyet a rá rendkívül nagy hatást gyakorló szeretteiről mintázhatott. Életében az első leghangsúlyosabb nő édesanyja volt, aki két elvesztett gyermek után szorongva szerette Móricot, aki utolsóként érkezett a családba bátyja, Károly és nővére, Eszter után. A családtagok fennmaradt írásos emlékei alapján Jókainé igen erőszakos, jelenkorunk szavajárásával élve „beszólogató” nő volt, aki lánygyermekait már igen korán a munkára tanította, és materialista értékrendet követve gyakran hangoztatta, hogy az életben mindenkinek csak az a saját tulajdona, melyért ő maga dolgozott meg.

Noha Jókai kitanulta a jogász szakmát, hamar kiderült, hogy ez a karrierút nem neki való. Így, mikor írni kezdett, minden egyes munkájánál azt igyekezett bizonyítani, hogy ezzel a szakmával is lehet pénzt keresni, így győzködve kezdetben az ebben nem túl sok potenciált látó édesanyját. Mikor Jókai megismerkedett Laborfalvi Rózával, a kor ünnepezt „szupersztárjával”, újabb nem várt ellenállásba ütközött, hiszen a vágyott nő 8 évvel idősebb volt nála, és egyedülálló édesanyaként nevelte törvénytelen lányát. Hozzá képest hiába volt Jókai még csak kezdő író, kapcsolatukat még az írófejedelem barátja, Petőfi is rendkívül rosszul fogadta, aki emiatt pipogya alaknak, gyenge jellemnek titulálta, és örökre elfordult tőle.

A szabadságharcot követően Jókai ugyanazt a kiszolgáltatottságot élte meg házasságában, mint egykor édesanyja mellett, lévén az örökségből az addigra már özvegy Jókainé kitagadta. Saját gyermeke sosem született, noha nagyon szerette a gyerekeket. Talán ezért sem meglepő, hogy amikor találkozott Laborfalvi Róza addig eltitkolt unokájával, Jókai képes volt őt elfogadni és később sajátjaként szeretni, majd a nevére is venni. A kis Róza nagymamája, Laborfalvi Róza halála után kötött házasságot Feszty Árpáddal, amely frigy a művészet lévén rendkívül inspirálta Jókait.

A nagy írófejedelem már hetven év fölött járt, amikor megismerkedett az akkor még csupán 16 éves Nagy Bellával, akit támogatott színi tanulmányaiban, majd később mások megbotránkozása és a családjától való teljes elhidegülés ellenére elvette feleségül. A házasság csupán 4,5 évig tartott, és miután Jókai elhunyt, Nagy Bella családja szinte teljesen kizárta az írófejedelem családját a könyvek jogaiból. A történet azonban az akkor még mindig fiatal színésznő számára sem végződött jól, mert sosem tudott teljesen felépülni a Jókaival való házasságából.

Forradalom a színpadon – könyvbemutató

Vendégünk: Dr. Pandur Petra színháztörténész

Beszélgetőtárs: Kriskó János kulturális szakújságíró

A 96. Ünnepi Könyvhét záróeseményén volt kollégánk, Dr. Pandur Petra színháztörténész *Forradalom a színpadon* című kötetét ismerhették meg az érdeklődők, akit Kriskó János kulturális szakújságíró kérdezett kezdeti éveiről és publikációiról. Vendégünk elárulta, már iskolás éveiben inspirálóan hatottak rá a diákszínjátszó körök, Szabadszálláson Török László, Kecskeméten pedig Sárosi Gábor volt meghatározó hatással a pályájára. A Pécsi Tudományegyetemre már célzottan jelentkezett, hiszen kifejezetten olyan felsőoktatási intézményt keresett, ahol van külön színháztörténet-specializáció. Itt ismerte meg Prof. dr. P. Müller Péter irodalom- és színháztörténészt, valamint a kortárs előadóművészetet kutató és gyakorló Dr. Rosner Krisztinát, akiknek szakértő útmutatásával mélyedhetett el az általa oly szeretett témá(k)ban.

Doktori disszertációját eredetileg a XX. századi történelmi traumákból szeretne volna írni, de mivel ezek külön-külön is egy-egy kötetnyi témát ölelnek fel, a kör 1956-ra szűkült le. Pandur Petra könyvében azokat a színházi feldolgozásokat vizsgálja, amelyek 1989 után születtek – például Örkény István *Pisti a vérzivatarban*, vagy Nádas Péter *Találkozás és Teremtés* című műveit. Munkáiban azt elemzi, hogy ezek az előadások milyen emlékezési módokon, történelemszemléleten és kifejezőeszközökön keresztül segítik az 1956-os forradalom traumáinak feldolgozását. Mivel a Kádár-korszakban még mintegy kollektív amnézia övezte '56-ot, nem meglepő módon a témát elsőként feldolgozó események még kivétel nélkül heroikusnak tekinthetők. A színháztörténész meglátása szerint 2006-ban jelentek meg az első művek, amelyek már feldolgozó jelleggel voltak képesek nyúlni a témához, amelyek már az oral history történeteiből is merítettek, illetve akad köztük közösségi színházi alkotás is.

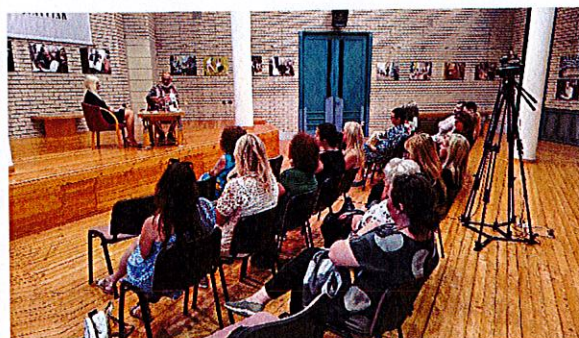
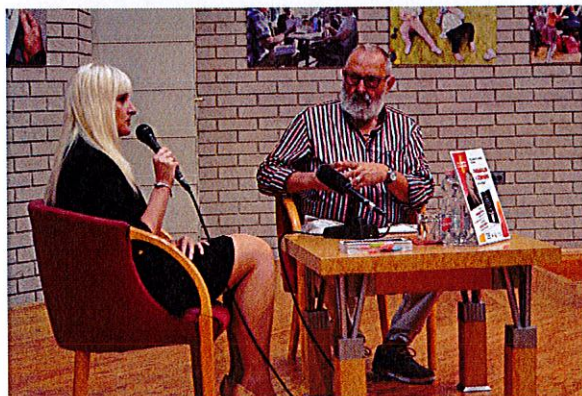
Pandur Petra hangsúlyozta, Aleida Assmann emlékezzetipológiáját alkalmazva emelt be és zárt ki bizonyos színházi feldolgozásokat a kutatásából, így például egyes Vidnyánszky Attila-művek hiába szólnak '56-ról, az előbbi miatt mintegy csak említés szintjén jelennek meg. Ausztriai tartózkodása miatt jelenleg az osztrák–magyar dráma kapcsolata érdekli leginkább

Pandur Petrát, így egy következő publikációjában is nagy eséllyel ezzel a témával foglalkozni.

Az előadásról a Hírös.hu helyi portál szöveges, a Kecskeméti Televízió pedig videós beszámolót készített.

<https://hiros.hu/pandur-petra-konyvbemutatoja-az-unnepi-konyvheten/>

<https://www.youtube.com/watch?v=4ro1bGNNn60>

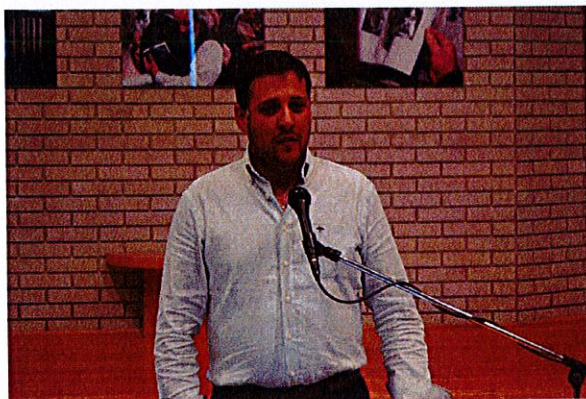

50 éves a Kiskunsági Nemzeti Park

Előadó: Schneider Viktor, a Kiskunsági Nemzeti Park kommunikációs referense

„Nem középiskolás fokon...” ismeretterjesztő sorozatunkban az 50 éves Kiskunsági Nemzeti Parkról hallgathatott meg egy előadást érdeklődő diákokból és felnőttekből álló közönségünk. Vendégünk, Schneider Viktor, a Kiskunsági Nemzeti Park kommunikációs munkatársa kezdésként röviden összefoglalta az 1975. január 1-jén, hazánkban másodikként alapított nemzeti park történetét.

Az előadó vetített képekkel kísért előadásában részletesen bemutatta a nemzeti park természetes ökoszisztémáját, valamint a természeti értékek védelmét ellátó kilenc területi tájegységet, azok jellegzetes növény- és állatvilágával együtt. Ezt követően ismertette a park területén található természeti képződményeket a tavaktól a lápvidéken, a buckavilágon és a réteken át egészen a homokhátsági területekig. Végezetül a tanösvények, erdei iskolák és bemutatóhelyek is bemutatásra kerültek, melyek a környezeti nevelést és az ökoturizmust szolgálják élenkíteni, mint amilyen a Természet Háza Látogatóközpont, a Puszta Kapuja Információs Központ és a Kurgán Természetvédelmi Bemutatóhely.

Szemelvények Jókai korának festészetéből

Előadó: ifj. Gyergyádesz László Móra Ferenc-díjas művészettörténész, a Kecskeméti Katona József Múzeum képzőművészeti osztályvezetője

A Múzeumok Éjszakája programjaként és egyben a Jókai 200 emlékévként keretében Szemelvények Jókai korának festészetéből címmel ifj. Gyergyádesz László Móra Ferenc-díjas művészettörténész, főmuzeológus tartott előadást. Ennek elején a diák Jókai festészeti próbálkozásait, alkotásait mutatta be, majd megismerhettük azokat a művészeket, akik az írófejedelemmel kapcsolatban álltak és fennmaradt tőlük egy-egy Jókai Mórt ábrázoló munkájuk is. Ismert és kevésbé ismert festőművészek készítettek rajzmetszetet, karikatúrát, portrét az íróról, többek között Pálik Béla, Ferraris Artúr és Barabás Miklós.

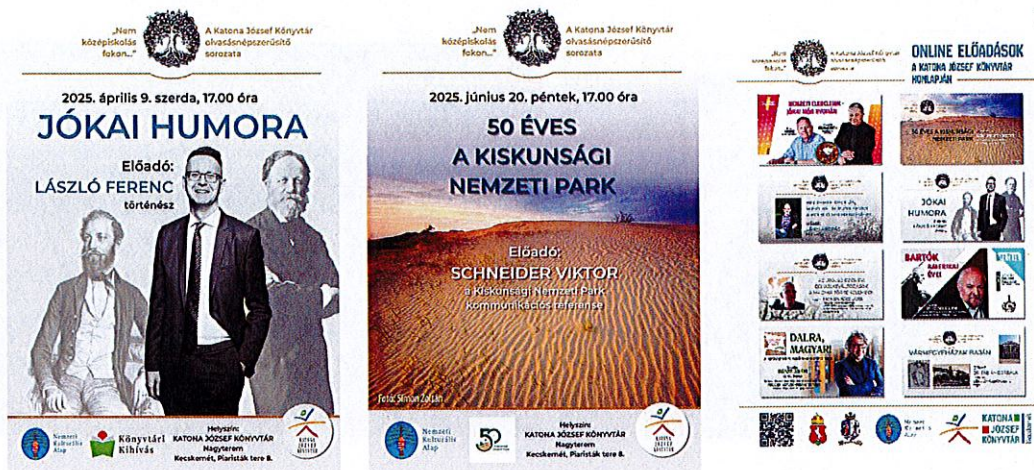
Az előadásból megtudhattuk, hogy Jókai villája volt az Epreskerti művésztelep, a korabeli művészi világ találkozóhelye. Itt alkotott az író veje, Feszty Árpád is, akinek *A magyarok bejövetele* – közismert nevén Feszty-körkép – című alkotásán Jókai Mór lánya, Jókai Róza és maga Jókai Mór is látható. Az előadás újabb adalékkal szolgált a nagy íróval kapcsolatos ismeretekről.

PR tevékenység

Az előadásokról tájékoztató jelent meg a kecskeméti Kínálóban, a Szuperinfóban, Kecskemét Megyei Jogú Város honlapján és intézményünk portálján, a könyvtár Facebook-oldalán, a *Petőfi Népében* és más online portálokon, valamint a Gong Rádióban is beszámoltak róla. Nyomtatott, megújult dizájnú meghívó-plakátot kaptak a város kulturális intézményei, iskolái, kollégiumai, könyvesboltjai, illetőleg az ismeretterjesztő előadások iránt érdeklődőket kérésükre külön e-mail üzenetben értesítettük.

Azokban az esetekben, amikor az egyes programok egy-egy országos jelentőségű eseménysorozathoz kapcsolódtak – Ünnepi Könyvhét, Múzeumok Éjszakája –, az azokat népszerűsítő plakátok képisége ezekhez illeszkedett. Továbbá arra is törekedtünk, hogy a ezen és korábbi, az NKA Ismeretterjesztés és Környezetkultúra Kollégiuma által támogatott pályázatunk keretében megvalósított eseményekről készült felvételeket egy-egy, a város forgalmas pontján kihelyezett figyelemfelhívó poszterrel népszerűsítsük.

Együttműködő partnereink voltak: Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata, Lára Könyv- és Zeneszalon

Összegzőként

A programokkal magas színvonalú, többéves hagyománnyal rendelkező, ismeretterjesztő és olvasásnépszerűsítő eseményeket valósítottunk meg.

Minden előadáshoz kiállítást rendeztünk a könyvtár aulájában, ezzel ösztönözve a programot látogatókat a témában való későbbi elmélyedésre. A legtöbb előadásról felvétel készült, melyeket az archiválás mellett online videós formában is elérhetővé tettünk/fogunk tenni a könyvtár YouTube-csatornáján. Minderre nemcsak a pandémia alatt kialakult jó gyakorlat miatt érzünk készletet, hanem mert a távhasználat számai egyértelműen tükrözik, hogy az előadások online változatára is igényt tartanak könyvtárhasználóink.

Az előadásokhoz értékelő, véleménykérő kérdőívet készítettünk, melyet a résztvevők önkéntes alapon, anonim töltöttek ki. A felmérés eredményét minden előadássorozat után összesítjük, mely fontos szempont a következő sorozat tematikájának kialakításakor. A pályázat keretében meghívott vendégeink nagy részét ezen visszajelzések alapján választottuk ki, amely az egyes programok látogatottságán is megmutatkozik. Kérdőíves felméréseink és a szóbeli visszajelzések alapján úgy gondoljuk, sikerült más megközelítésben, új tartalommal kiegészíteni az iskolai tananyagot, valamint hasznos időtöltést nyújtani a középiskolásoknak és a felnőtt közönségnek egyaránt.

Az általunk megvalósított programoknak az önkéntes tanulást segítő funkciója is volt: a résztvevők új tudáshoz jutottak, megismerték az intézményünk nyújtotta lehetőségeket, valamint a könyvtár, mint közösségi tér révén az itt töltött időben a társas kapcsolataik is fejlődtek. A tevékenységek megvalósítása közösségfejlesztő hatással jár, erősíti a Katona József Könyvtár és Kecskemét intézményeinek, szervezeteinek együttműködését.

A pályázati beszámoló elérhető: <http://hungaricana.hu/hu/nka-palyazati-beszamolok/> és a <https://www.kjmk.hu/palyazatok/oldalakon>.

Kelt, Kecskemét, 2025. július 24.

.....
Bujdosóné Dr. Dani Erzsébet
könyvtárigazgató
habilitált egyetemi docens

